

Во 27 кривични предмети против седмата сила се обвинети 23 новинарски пера. Од нив 20 се тужени за клевета, додека тројца го понеле товарот на нашиот судски систем за навреда.

Во изречените судски пресуди паричните казни варираат од 15.000 до 331.650 денари, иако "навредените" политичари и носители на јавни функции барале двојно повеќе суми.

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

НОВИНАРИТЕ КУРТУЛИЈА ОД АПС, НО НЕ И ОД ГЛОБА - ПАРИТЕ

Невладината организација "Коалиција - сите за правично судење" го објави своето неколкумесечно истражување, поврзано со судските процеси против новинарите, кои од страна на политичарите, олигарсите и носителите на јавните функции биле тужени за клевета или за навреда. Во публикацијата "Клевета и навреда во кривични постапки против новинарите" се наведени податоци за 27 кривични предмети, од кои 26 биле за клевета, додека само еден случај се однесувал за навреда. Во овие предмети биле обвинети 23 новинари, од кои само 20 се за клевета, додека 3 се однесувале за нанесена навреда. Од изречените судски пресуди, висината на паричните казни за новинарите варира. Најниската парична казна изнесува 15.000 денари, додека највисоката е 331.560 денари.

РАЗВОЈ НА ДЕМОКРАТИЈАТА

Според претставникот на ОБСЕ, задолжен за односи со јавноста и со медиумите, Сали Брајтон, минатата година била многу важна, бидејќи во врска со ова прашање е избегната затворската казна, која била заменета со паричната.

"Сè почна лани во февруари, кога од страна на Македонскиот институт за медиуми и на Здружението за новинари се одржа меѓународната конференција

КЛЕВЕТА И НАВРЕДА ВО КРИВИЧНИ ПОСТАПКИ ПРОТИВ НОВИНАРИТЕ

за декриминализирање на клеветата и на навредата. Во исто време, Коалицијата веќе почна со набљудување на судските случаи за клевета. А, со изгласувањето на измените во Кривичниот законик, односно отстранувањето на казната затвор за клевета, овој важен чекор беше поздравен од претставникот на ОБСЕ за слобода на медиумите, Миклош Хараста", истакнува Сали Брајтон, која цитираше дел од неговиот говор од меѓународната конференција.

"Овие реформи ќе имаат ефект за ослободување кај новинарите и ќе помогнат да ги исполнат своите обврски на попрофесионален начин, доколку тие не се под знак да бидат затворени заради практикување на својата професија - уредниците, новинарите и колумнистите. Со ова тие ќе ја извршуваат својата задача и ќе ги информираат граѓаните, така што ќе придонесат за поголема транспарентност во јавниот живот", рекол Хараста.

"Младите демократии, како што е оваа, даваат позитивен пример во насока на декриминализацијата на клеветата и на навредата. Преку независните медиуми слободата на изразување е основа за развој на демократијата, кон што овие земји се стремат", потенцира Сали Брајтон, претставник на ОБСЕ.

КАЗНИ И ПРЕСУДИ

"Набљудувањето се вршеше од 15 јануари до 30 ноември 2006 година. Во тој процес беа набљудувани вкупно 27 кривични предмети, од кои 26 за клевета, додека само еден случај беше за навреда. Во овие предмети беа обвинети 23 новинари, од кои само 20 се за клевета, додека 3 се за навреда. Предметите биле пред три основни суда, и тоа најмногу пред Основниот суд Скопје 1 Скопје, потоа пред Основниот суд Скопје 2 Скопје, како и пред Основниот

ЕДМАТА МАКЕДОНСКА ФЛОТА" СО

суд Битола во Битола", истакна Весна Стојковска од НВО "Коалиција - сите за правично судење".

Во текот на набљудувањето, од 27 кривични предмети 8 биле завршени.

"Од нив, во 5 предмети обвинетите лица биле осудени на парична казна. Додека еден предмет е завршен со ослободителна пресуда, а другите три предмети се запрени, со решение издадено од страна на основниот суд. Останатите 19 сè уште се во тек. Од изречените парични казни е констатирано дека висината на паричните казни варира. Најниската парична казна изнесува 15.000 денари, додека највисоката е 331.560 денари. Во нашите заклучоци наведуваме дека во периодот меѓу 2003 и 2005 година се поднесени 454 кривични пријави за навреда и клевета во Република Македонија. Од нив 126 се против новинари или одредени медиумски куќи.

Во 90 проценти од случаите кои беа набљудувани, како подносител на приватни тужби се јавуваат носители на функции во РМ. Од набљудуваните предмети е заклучено дека само во еден случај од страна на судечкиот судија била исклучена јавноста, додека во сите други тоа не е направено. Во 5 случаи оштетените лица поднеле имот-

но-правно барање за надомест на штета, при што висината на штетата се движи од 100.000 до 6.198.700 денари. Оваа сума варира во однос на она што судот пресудил и во однос на правното барање на оштетените, кои во рамките на имотно-правното барање барале двојно поголема сума", потенцира претставникот на Коалицијата.

Истата невладин организација наведува дека во 5 пресуди новинарите се огласени за виновни, при што им се изречени парични казни, додека 2 предмета се завршени со запирање на постапката, а за 1 предмет е донесена ослободителна пресуда.

"Значи, во рамки на набљудуваните предмети, во 2006 година, судот нема изречено затворска казна, што е во согласност со измените од Кривичниот законик. Во јуни 2006 година се укина казната затвор за дела извршени од страна на новинарите", вели Стојковска.

Врз основа на извлечените податоци од набљудувањето, НВО "Коалиција - сите за правично судење" понуди неколку препораки.

"Регулирање на кривичните дела клевета и навреда во граѓанското законодавство. Значи, една од основните цели на овој проект кој беше поддржан од страна на ОБСЕ, е декриминализа-

цијата на клеветата и на навредата, односно исклучување од кривичното и префрлање во граѓанското законодавство. Во тој контекст треба да се води сметка или да се најде баланс меѓу заштитата на угледот и честа од една страна и слободата на изразување, од друга страна. Значи, потребни се прецизни органичувања на слободата на изразување, кои се неопходни за заштита на угледот и честа. Третата препорака се однесува на поттикнување на професионални стандарди меѓу новинарите, кои треба да се остваруваат при слободата на изразување. Четвртата препорака се однесува на носителите на јавни функции, кои најчесто се јавуваат како подносител на тужби или кривични пријави. Тие треба да покажат поголема толеранција кон јавната критика. А, во однос на паричната казна, бидејќи од набљудувањето на предметите е забележан голем диспарат меѓу паричните казни, потребно е да се одреди законски минимум и максимум во однос на висината на казната, која во Кривичниот законик нема ограничувања. Истовремено македонските судови треба да го почитуваат начелото за поглав закон кон обвинетите новинари", објаснува Весна Стојковска од невладината организација.

Success is question
of choice!

www.marili.com.mk

e-mail:marili@marili.com.mk

MARKETING & PUBLISHING AGENCY

blvd. Goca Delcev, 11 DTC Mavrovka, Skopje, Macedonia; phone/fax ++ 389 2 3128 155